

ЛІНГВОПОЕТИКА І СТИЛІСТИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

УДК 821.111-31.09:81'38'42

Андрєєва І. О.,
кандидат філологічних наук, доцент, доцент
кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови,
Запорізький національний університет

Шимянова М. В.,
доктор філософії з філології, старший викладач
кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови,
Запорізький національний університет

Макєєва М. М.,
студент,
Запорізький національний університет

ОСОБЛИВОСТІ ІДІОСТИЛЮ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ ШАРЛОТТИ БРОНТЕ «JANE EYRE»)

Ідіостиль письменника – це сукупність індивідуальних художніх засобів, мовних особливостей та стилістичних прийомів, які формують його унікальну манеру письма. Індивідуальний стиль «має в основі конкретну реалізацію особистого погляду митця» [1, с. 37] та виступає своєрідним посередником між текстом та його автором. У творчості Шарлотти Бронте, зокрема в романі «Джейн Ейр», ідіостиль виявляється у поєднанні реалізму та романтизму, що, в свою чергу впливає на мовні засоби вираження емоційності та образності.

Авторка майстерно передає найтонші відтінки почуттів героїні, її емоційні стани, сумніви, страхи й прагнення. Внутрішній монолог і сповідальна інтонація створюють ефект глибокого проникнення в душу Джейн. Завдяки цьому читач сприймає події не як зовнішній опис, а як живий потік думок і переживань. Ш. Бронте використовує численні метафори, епітети та порівняння, які підкреслюють емоційне напруження оповіді: *«I care for myself. The more **solitary**, the more **friendless**, the more **unsustained** I am, the more I will respect myself. I will keep the law given by God; sanctioned by man. I will **hold to the principles** received by me **when I was sane, and not mad** – as I am now. Laws and principles are not for the times when there is no temptation: they are for such moments as this, when **body and soul rise in mutiny** against their rigour;*

stringent are they; *inviolate* they shall be. If at my individual convenience. I might break them, what would be their worth?» [2, с. 483].

Іншою важливою ознакою стилю є поєднання романтичних і реалістичних елементів. З одного боку, роман насичений мотивами самотності, духовної боротьби, прагненням до свободи – типовими для романтизму. З іншого – Ш. Бронте реалістично відтворює соціальне становище жінки у вікторіанському суспільстві, її матеріальні труднощі, моральні компроміси та потребу в самоповазі: «*Do you think, because I am poor, obscure, plain, and little, I am soulless and heartless? You think wrong! – I have as much soul as you, – and full as much heart! And if God had gifted me with some beauty and much wealth, I should have made it as hard for you to leave me, as it is now for me to leave you. I am not talking to you now through the medium of custom, conventionalities, nor even of mortal flesh; – it is my spirit that addresses your spirit; just as if both had passed through the grave, and we stood at God's feet, equal, – as we are!*» [2, с. 386]. Ідіостиль Ш. Бронте полягає у гармонійному поєднанні цих двох начал, що дозволяє побачити людину як одночасно мрійливу й мислячу особистість, обмежену соціальними рамками.

Значну роль у формуванні індивідуального стилю відіграє мовна організація тексту. Текст роману містить численні емоційно-забарвлені лінгвостилістичні засоби. Наприклад, контраст (антитеза) світла й темряви, тепла й холоду, спокою й бурі стає не лише художнім засобом, а й відображенням філософського світогляду письменниці: «*A Christmas frost had come at midsummer; a white December storm had whirled over June; ice glazed the ripe apples, drifts crushed the blowing roses; on hayfield and cornfield lay a frozen shroud: lanes which last night blushed full of flowers, today were pathless with untrodden snow; and the woods, which twelve hours since waved leafy and flagrant as groves between the tropics, now spread, waste, wild, and white as pine-forests in wintry Norway. My hopes were all dead – struck with a subtle doom, such as, in one night, fell on all the first-born in the land of Egypt. I looked on my cherished wishes, yesterday so blooming and glowing; they lay stark, chill, livid corpses that could never revive*» [2, с. 450–451].

Отже, ідіостиль Ш. Бронте в романі «Джейн Ейр» характеризується поєднанням психологічної глибини, емоційної насиченості, символічності образів і морально-філософської спрямованості. Авторка створює світ, де зовнішнє і внутрішнє, матеріальне і духовне постійно взаємодіють, а слово стає засобом розкриття складного, багатовимірного світу людської душі. Романтичні й реалістичні елементи гармонійно переплітаються, а контрасти у природних явищах підкреслюють внутрішні переживання героїв і допомагають передати

моральні та психологічні конфлікти за допомогою таких мовних засобів, як метафори, епітети, порівняння, антитези.

Література

1. Корнієнко А. І., Бугайова А. С. Ідіостиль автора: мовно-літературознавчий аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. № 25, Т. 1. С. 36–38.

2. Brontë C. Jane Eyre. 1848. URL : <https://www.ucm.es/data/cont/docs/119-2014-04-09-Jane%20Eyre.pdf>.